תערוכה

אכן, תמונות קשות

עבודות מאוסף דורון סבג מוצגות במוזיאון ת"א בתערוכה שנושאת את השם "התרוקנות" ● אוסף של אמנות רדיקלית, קשה וביקורתית, שעוסקת בדם, בנוזלי גוף ובריקנות רגשית ורעיונית

חגית פלג-רותם
hagitpr@globes.co.il

הכניסה לתערוכה "התרוקנות" עוברת דרך ביבים. בחדר חשוך מוקרנת עבודת וידיאו של קרן רוסו, אמנית ישראלית צעירה, החיה ועובדת בלונדון בשנים האחרונות. רוסו החדירה סיב אופטי לתעלות הביוב וצילמה את מה שנראה כשיקוף רפואי למעי הגס של העיר. לעבודה היא קוראת "כלכלת מותרות". מותרות היא בהחלט מושג שקופץ לראש בעת הצפייה בתערוכה מאוסף דורון סבג - שכל כולה יצירות מרשימות ויקרות ערך, המעידות הן על יכולתו של בעליהן והן על הבנתו וטעמו האמנותי.

בחירת האוצרות, איה לוריא ונילי גורן, ליצור חדר הקרנה בכניסה לתערוכה, אינה שגרתית, והיא מהווה מעין אזהרה לבאות. זוהי התראה אפקטיבית יותר מהשלט הזוערורי שנקבע על הקיר בדרך לאולם התערוכות, המודיע כי חלק מהחומרים הנראים בתערוכה אינם מתאימים לילדים ולאנשים רגישים. התראה נוספת ניתן אולי למצוא בעבודה המקסימה של וים ונדרס, המצלם את כיפת הסלע מבעד לתילי האשפה שמתגוללים על מורדות הר הזיתים.

באולם הבא חשים מעט הקלה לנוכח מקבץ עבודות לבנות ומוארות, כאילו התחוללה כאן גאולה דרך הביבים. עבודת שכבות מוכרת של מיכל נאמן, שהייתה מקור השראה לשם התערוכה; צלחות פטרי של מיכל רובנר לצד ציור של יהודית ספורטס, טורדות את מנוחתנו "בעדינות". ברקע, עבודה לבנה מלאת שאר רוח של אוגו רונדינונה השווייצרי, מטילה פתיתי נייר ברחש קל (שם היצירה "תודה על הדממה"). אך בהמשך מתברר, כי לא גאולה נמצא כאן, אלא עומס גירויים, התוקפים את העין ואת הבטן, ומייצרים תגובה רגשית חריפה.

"כשאני רואה את 'העבודה שלי' אני יודע את זה, אני מרגיש את זה בבטן", מסביר סבג איך הוא מחליט לרכוש יצירה זו ולא אחרת.

זוהי הזדמנות לפגוש בקצוות החדים של האמנות העכשווית. לצד תחושת המפגש עם אמנות במיטבה, מלווה את הצפייה בתערוכה חוויה של קושי ותובענות כמעט פיזית

הבחירה האוצרותית מבין רכישותיו בשנים האחרונות מציגה אוסף של אמנות רבת עוצמה. לא אמנות של אסתטיקה, כזו שעושה נעים, אלא אמנות רדיקלית, קשה, ביקורתית ותוקפנית. אמנות שעוסקת בהפרשות ובנוזלי גוף, כמו גם בריקנות רגשית ורעיונית.

עם זאת, לא ניכרת אחידות בסגנון או בהעדפות של סבג. אחד מהיבטיה היפים של התערוכה טמון בכך, שהיא מציגה אמנים ישראלים עכשוויים, חלקם צעירים מאוד, לצד שמות גדולים ומרשימים מהעולם. צילום של ינאי טויסטר ליד עבודות "אמנות פולחנית" של הרמן ניטש. קופסת אור של גיא זגורסקי ופסל של סיגלית לנדאו לצד עבודה של דמיאן הירסט. סייבר-וידיאו של מירי סגל לצד וידאו וירטואלי של קבוצת AES&F הרוסית.

העבודה של הירסט היא מעין אקווריום שטוח תלוי, ובו גוש שחור ומותך של זבובים שחורים ושרף. פרשנות קיצונית ומופרזת, כדרכו של הירסט, למושג "הזבוב על הקיר". זוהי אחת הרכישות האחרונות לאוסף, שהגיעה היישר לתערוכה ויש אומרים שנרכשה תמורת מיליון דולר.

בין אם זו אינפורמציה אמינה או לא, זהו אוסף עתיר השקעה. נכונותו של סבג לחשוף אותו מספקת לקהל המוזיאלי הזדמנות לפגוש בקצוות החדים והמפוכחים של האמנות העכשווית. לצד ההתעלות והתחושה של מפגש עם אמנות במיטבה, מלווה את הצפייה בתערוכה חוויה של קושי ותובענות כמעט פיזית. לא במקרה בחרו האוצרות להציג רק 50 עבודות באולמות הגדולים. העבודות הן רבות רבדים, מעוררות מחשבה על גודש וקטסטרופה ומשאירות מקום קטן לנחמה.

"התרוקנות", עבודות מאוסף דורון סבג ORS, מוזיאון ת"א

פסל של סיגלית לנדאו. מימין: צה צונג לואנג, שנחאי

עיצוב

קרמבו דה־לה קרם

כיפות חד־פעמיות, עיפרון מקרטון ואריזה לנשיאת קרמבו הם חלק מהמוצרים שיוצגו בתערוכה של הסטודנטים לעיצוב תעשייתי במכון הטכנולוגי בחולון

"קרמבוקס", מיכל מתכת מגונן לנשיאת קרמבו לפיקניק, היא אחד המוצרים המופרכים אך מלאי ההשראה וההומור שעיצבו תלמידי המחלקה לעיצוב תעשייתי במכון הטכנולוגי בחולון. בתערוכה "היציאה הבאה", שתיפתח מחר (ד') במרכז עמיעד ביפו, מציגה המחלקה חלון ראווה של פעילותה, דרך חשיפת עבודות ורעיונות מדליקים של הסטודנטים. בין אלה ניתן לראות מארז של כיפות חד־פעמיות, בדמות חפיסת ממחטות נייר מודפסת בדוגמת כיפה, לשימוש בשעת חירום טקסית; עיפרון אקולוגי מקרטון ממוחזר; שואב אבק שפועל על חשמל סטטי; ומארז למפתח, לכרטיס אשראי ולמטבע לעגלת הסופר - ליציאה זריזה מהבית. חלק מהמוצרים יימכרו בחנות זמנית שתפעל לצד התערוכה.

"היציאה הבאה", מרכז עמיעד, עמיעד 14, יפו (ליד שוק הפשפשים). הפתיחה: ד' 26.3, 20:00, עד 2.4

"קרמבוקס" - מיכל לקרמבו בעיצוב אביחי שורין
(צילום: ענבל גרייף)